

Raadsvoorstel

Raad d.d.	27 mei 2025	Portefeuillehouder	LKO
Commissie d.d.	13 mei 2025	Opsteller	bjoo01
B&W d.d.	8 april 2025	Zaaknr.	Z25000488

Onderwerp

Concept programmabegroting Metropoolregio Eindhoven 2026

Voorstel

De raad voor te stellen:

1. Een zienswijze in te dienen op de conceptbegroting van de Metropoolregio Eindhoven 2026, zoals opgenomen in document 25zu.00261.
2. De ... begrotingswijziging 2025 vast te stellen.

Inleiding/aanleiding

Op 13 maart 2025 heeft het dagelijks bestuur van de Metropoolregio Eindhoven (MRE) de conceptbegroting 2026 MRE aangeboden. In de begroting 2026 is de financiële uitwerking van het Samenwerkingsakkoord 2023-2026 opgenomen. De raad is uitgenodigd een zienswijze te geven op de programmabegroting 2026. De programmabegroting 2026 bestaat uit een overzicht van de programma's, de financiële begroting en de (voorgeschreven) paragrafen.

In de begroting MRE 2026 zijn 3 programma's te onderscheiden:

1. Metropoolregio Eindhoven, bestaande uit de thema's:
 - Regionale strategie en samenwerking, inclusief Landgoed Gulbergen
 - Ruimte en wonen
 - Mobiliteit, inclusief GGA
 - Energietransitie
 - Economie, inclusief investeringsfondsen en bijdrage Brainport Development
 - Landelijk gebied.
2. Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)
3. Overhead

De programmabegroting 2026 bestaat uit een overzicht van de programma's, de financiële begroting en (voorgeschreven) paragrafen. In deze paragrafen worden een aantal aspecten van de financiële huishouding toegelicht, zoals weerstandsvermogen, financiering en bedrijfsvoering. Tevens wordt informatie gegeven over de verbonden partijen en grondbeleid.

Wettelijk en/of beleidskader

Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven
Beleidsnotitie Kaders P&C documenten 4GR

Argumenten

1.1 De conceptbegroting sluit aan bij de financiële uitgangspunten.

De financiële uitgangspunten voor het opstellen van de begroting zijn vastgesteld in de Kadernota 2026. Gelet op de financiële positie van gemeenten heeft het Algemeen Bestuur daarnaast verzocht een analyse uit te voeren naar de mogelijkheden van besparingen op taakniveau.

Indexering

De gemeentelijke bijdrage voor 2026 wordt conform de vastgestelde systematiek voor de Regionale opgaven, Brainport Development en het RHCE geïndexeerd met 4,5%. De concrete betekenis hiervan voor de gemeente Eersel wordt onder de paragraaf Financiën uitgewerkt.

Opgaven in het kader van de schaa sprong

In 2024 en 2025 zijn een aantal besluiten genomen om op regionaal niveau de krachten te bundelen voor de opgaven in het kader van de schaa sprong. De besluiten zijn genomen door het dagelijks en het algemeen bestuur van de MRE en de gemeente Eersel heeft niet ingestemd met alle punten. Het bundelen van de krachten heeft geleid tot het versterken van de basisorganisaties van de MRE en Brainport Development. Aangegeven wordt dat de regionale uitvoeringskracht van de 21 deelnemende gemeenten naar verwachting zowel organisatorisch als financieel verdere versterking vereist. Er is daarom een bestemmingsreserve van € 4 miljoen gevormd voor de doorontwikkeling van de regionale opgaven. De focus ligt verder op het verkrijgen van aanvullende middelen uit Rijks-, Provinciale en Europese programma's, en private bijdragen vanuit Brainport Partnerfondsen. Hierdoor kan een verdere verhoging van de inwonerbijdrage uitblijven.

Overige uitgangspunten

Zowel de ondersteuning van de organisatie als de taken van het RHCE raken de ondergrens en vragen in principe om aanvullende middelen. De verwachting is dat deze binnen de bestaande begroting op te lossen zijn door het zo efficiënt mogelijk samenvoegen van de bedrijfsvoering. In de conceptbegroting wordt benoemd dat bij het heroverwegen van prioriteiten binnen de regionale opgaven de keuze bestaat tussen vertraging, uitstel of het verlagen van het ambitieniveau. Dit betreft een bestuurlijke afweging, waarbij personele kosten op korte termijn vaak niet direct kunnen worden afgebouwd. Hoewel schrappen van ambities ook tot de mogelijkheden behoort, wordt die niet genoemd in de conceptbegroting.

1.2 Nieuwe ontwikkelingen

Naast de doorontwikkeling van reeds eerder ingezette activiteiten rondom de verschillende programma's en thema's, zijn er ook een aantal ontwikkelingen van recentere datum opgenomen in de conceptbegroting 2026.

Regionale strategie en samenwerking: bovenregionale samenwerking

De MRE-regio wordt wel gezien als een 'daily urban system': een gebied waarbinnen de belangrijkste dagelijkse verplaatsingen plaatsvinden (woon-werk, studie, sport, cultuur, etc.). Dit gebied beperkt zich echter niet tot de geografische grenzen van de MRE-regio. In 2024 heeft het Algemeen Bestuur van de MRE daarom opdracht gegeven tot een verkenning van mogelijke bovenregionale samenwerkingen. In dat kader hebben inmiddels (verkenkende) gesprekken plaatsgevonden met Meijerijstad, Venlo, Weert, Vlaanderen, Tilburg en Den Bosch. De verkenningen richting Meijerijstad, Weert en Venlo hebben daarbij reeds geleid tot bestuurlijke gesprekken met het DB van de MRE, die dermate positief zijn gebleken dat vanuit alle partijen ruim voldoende inhoudelijke potentie wordt gezien om deze afspraken vast te leggen in een samenwerkingsovereenkomst. Ambtelijk wordt inmiddels gewerkt aan de eerste conceptteksten om mogelijke afspraken vorm en invulling te geven. Dergelijke afspraken kunnen al snel leiden tot een aanvang van daadwerkelijke uitvoering. Aangezien de MRE een proces-/programmaorganisatie is zal voor die uitvoering ambtelijke capaciteit van de deelnemende gemeenten benodigd zijn, terwijl deze gemeenten capaciteitsproblemen kennen door de huidige arbeidsmarkt en de financiële malaise die in het vooruitzicht ligt.

Ruimte en wonen: versnelling woningbouw

In 2023 is, samen met de provincie en waterschappen, de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant opgesteld gericht op de thema's wonen, werken, mobiliteit en brede welvaart. Om de huidige krapte op de woningmarkt aan te pakken, en om de groei van de regio te faciliteren, wordt nu op verschillende manieren stevig ingezet op het versnellen van de woningbouw. Deze ontwikkelstrategie is in uw raad niet vastgesteld en alleen voor kennisgeving aangenomen.

Mobiliteit: programmeren regionale mobiliteit

Binnen de MRE-regio wordt gewerkt naar een mobiliteitstransitie met behulp van een nieuw-samenhangend mobiliteitssysteem voor de hele regio. Uitvoering hieraan wordt gegeven door onder andere de uitvoering van de het MMMP en het Regionaal Mobiliteitsplan die naar verwachting in 2025 worden vastgesteld. Het thema mobiliteit hangt nauw samen met bovenregionale samenwerking, omdat mobiliteit zich niet beperkt tot de geografische grenzen van de MRE-regio.

Economie: voorzieningen

Vanuit het thema Economie wordt gestreefd naar een goede balans tussen wat nodig is om de mainportstatus verder door te ontwikkelen en dat wat lokaal en subregionaal gewenst is vanuit een duurzame, gezonde en inclusieve samenleving. Ten aanzien van dit laatste onderdeel wordt gekeken naar de versterking van het voorzieningenniveau in de Metropoolregio en met de uitvoering van de Regiodeal 'Thuis in Brainport' geïnvesteerd in een aantal belangrijke voorzieningen met regionale impact. Ook wordt ingezet op het regionaal meegroeien van de (basis, regionale en top-) voorzieningen in de regio.

Economie: Brainport Development

Brainport Development NV is een vennootschap met Triple Helix-aandeelhouders, waarbij het overheidsaandeel 50 procent is. Brainport Development is gericht op het structureel verankeren van de Brainport Next Generationstrategie.

Gelet op de regionale opgave van Brainport Development wordt de financiering verkregen via een inwonerbijdrage en treedt de MRE op als enige subsidiënt en vervult zij de rol als regionale betaalautoriteit. De vier gemeenten (Eindhoven, Helmond, Best en Veldhoven) die ook in het aandelenkapitaal van Brainport Development NV deelnemen, worden op grond van de gemeenschappelijke regeling een extra bijdrage gevraagd op basis van hun specifiek belang. De MRE heeft een aantal instrumenten voor de beïnvloeding van en de sturing op Brainport Development:

- Aan de voorkant, als het gaat om het programma en de aard van de activiteiten. Dit gebeurt in het thema Economie door de afgesproken consultatie over het jaarplan. Daarnaast is de MRE vertegenwoordigd in het bestuur van de Stichting Brainport en heeft een formele rol als aandeelhouder.
- Bij de financiering, waarbij het gaat om de omvang van de uit te voeren activiteiten in relatie tot het budget. De hoogte van de financiering ligt vast in het meerjarenfinancieringsplan 2026-2028.

Vitaal landelijk gebied: transitie voedselketen

Naast een aantal andere doelen wordt met het thema Vitaal landelijk gebied gewerkt aan een toekomstbestendig landelijk gebied en een transitie van de voedselketen. Hiermee wordt mede getracht te komen tot een grondgebonden vitale agrarische sector die in toenemende mate bijdraagt aan regionale ketens van eiwitproductie en teelt van gewassen die in de regio de eindbestemming hebben. Om hiertoe te komen worden de regionale voedselketens versterkt, waardoor meer ondernemers afzet dichterbij kunnen realiseren en er gezond en betaalbaar voedsel voor alle inwoners binnen bereik is.

Thema Energietransitie, RHCE en overhead

Het thema Energietransitie, het RHCE en rondom de overhead gebeurt veel, maar zijn geen relatief recent opgestarte ontwikkelingen te melden.

1.3 Gezamenlijk opgestelde concept zienswijze op de begroting 2026 MRE

De gezamenlijke bestuursadviseurs van de 21 deelnemende gemeenten constateren al enige tijd een aantal vraagstukken rondom de MRE die ook naar voren komen in de voorgelegde concept programmabegroting 2026 en in de hierboven genoemde ontwikkelingen. Deze vraagstukken hebben betrekking op:

- de toenemende kosten van de MRE (en andere GR'en) in relatie tot de financiële problemen bij de deelnemers vanaf 2026;
- de focus van de organisatie op het aantal onderwerpen en het gebrek aan prioriteren daarin;
- de van de deelnemende gemeenten gevraagde ambtelijke capaciteit (vaak 'uitvoeringskracht' genoemd) voor realisatie van de schaa sprong;
- het doorsijpelen van vervolgactiviteiten die nodig zijn in de MRE op basis van ambities die op een ander niveau (zoals Brainport Development) opgesteld worden.
- De hoogte van de loonstijging voor 2025 en 2026, deze is hoger dan de looneis van de bonden.

Op basis hiervan is gezamenlijk een conceptzienswijze opgesteld die via de colleges als voorstel aan de raden van de deelnemende gemeenten kan worden voorgelegd. Hoewel elke gemeente en elk (bestuurlijk) gremium zijn autonome bevoegdheid heeft om tot een uiteindelijke zienswijze te komen, wordt gestreefd om tenminste het karakter van de concept zienswijze te behouden bij het vaststellen daarvan door de individuele gemeenteraden. Daarmee krijgt de zienswijze zoveel mogelijk kracht richting de MRE. Ons college is van mening dat het grotendeels hanteren van de oorspronkelijke tekst van de in gezamenlijkheid opgestelde conceptzienswijze het sterkste overkomt. Voorgesteld wordt dan ook aan uw raad om deze versie van de zienswijze vast te stellen. Deze zienswijze is opgenomen in de brief die als bijlage bij dit voorstel is opgenomen.

2.1 In 2025 was de begroting van de MRE hoger zonder dat dit in de begroting van de gemeente was verwerkt.

Om de bijdrage aan het MRE in lijn te brengen met de begroting zoals vorig jaar vastgesteld, is het noodzakelijk om de begroting van Eersel aan te passen.

Alternatieven

Er wordt gelet op de bovenstaande argumenten geen alternatief voorgesteld.

Risico's

Aan de hand van dit voorstel en de conceptbegroting 2026 MRE kan uw raad besluiten over bepaalde zaken een (andere) zienswijze in te dienen. De kans bestaat dat een of meerdere gemeenten binnen de MRE zich niet kunnen vinden in de voorgestelde programmabegroting 2026. Een zienswijze om niet in te stemmen heeft alleen effect als deze door een meerderheid van de 21 gemeenten wordt gesteund. Een zienswijze kan leiden tot een gewijzigd besluit van het algemeen bestuur van de MRE. Het algemeen bestuur van de MRE zal alle zienswijzen van de raden betrekken bij de vaststelling van de begroting.

Financieel

In de ontwerpbegroting wordt voorgesteld om de gemeentelijke bijdrage voor 2026 met 4,5% (loon- en prijsstijging) te indexeren. De verwachting is dat gelet op het bedrag deze indexering wordt gedekt door de meicirculaire.

Met betrekking tot de indexering wordt het volgende opgemerkt;

In de begroting MRE 2025 is rekening gehouden met een loonstijging van 6,7% (cao looptijd tot 1 april 2025). Voor de begroting 2026 wordt gerekend met een loonstijging van 4,7%. Voor 2025 en

2026 bedraagt de totale loonstijging 11,7% (1,067x1,047). De bonden hebben een looneis van 9,2% (1,05x1,04) tot en met 31 december 2026.

In onderstaande tabel staat het gevraagde extra budget in 2025 en van de gemeentelijke bijdrage 2026 ten opzichte van de huidige begroting 2025-2028.

Gemeentelijke bijdrage (x € 1,-)	2025	2026	2027	2028	2029
Gevraagde gemeentelijke bijdrage prijspeil 2026	328.708	342.396	342.396	342.396	342.396
Primitieve begroting Eersel 2025-2028	305.980	305.980	305.980	305.980	305.980
Bijstelling begrotingswijziging 2025	22.728	22.728	22.728	22.728	22.728
Gevraagd extra budget vanaf 2026	0	13.688	13.688	13.688	13.688

De kadernota 2025 is bijgesteld in de definitieve programmabegroting van 2025. De definitieve bedrage in 2025 bedraagt € 328.708,-. In de kadernota 2025 was een bijdrage van € 305.980,- opgenomen. De hogere bijdrage 2025 van € 22.728,- wordt meerjarig bijgesteld in de ... begrotingswijziging 2025.

Communicatie/Participatie

De MRE wordt schriftelijk op de hoogte gesteld van uw zienswijze.

Planning

De MRE verzoekt alle gemeenten voor 10 juni 2025 een zienswijze kenbaar te maken op de begroting 2026. Vaststelling van de begroting 2025 door het Algemeen Bestuur van de Metropoolregio vindt, o.a. na behandeling door de Adviescommissie Financiën op 25 juni 2025, plaats op 2 juli 2024.

Bijlagen

25.04767 Aanbiedingsbrief conceptbegroting MRE 2026 voor zienswijzen
 25.04768 Conceptbegroting 2026 Metropoolregio Eindhoven
 25zu.00261 Conceptzienswijzebrief

Eersel, 8 april 2025

Burgemeester en wethouders van Eersel
 secretaris

burgemeester

ing. H.M.L. Offermans

drs. W.A.C.M. Wouters

Raadsbesluit

R25.020

Onderwerp: Concept programmabegroting Metropoolregio Eindhoven 2026

De raad van de gemeente Eersel;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 8 april 2025;

gehoord de beraadslaging in de commissievergadering van 13 mei 2025;

b e s l u i t :

1. Een zienswijze in te dienen op de conceptbegroting van de Metropoolregio Eindhoven 2026, zoals opgenomen in de conceptzienswijzebrief.
2. De ... begrotingswijziging 2025 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 27 mei 2025

De raad van de gemeente Eersel
de griffier,

de voorzitter,

J.W.G. van Bree

drs. W.A.C.M. Wouters